

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ศึกษาใบความรู้ และได้ทำแบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ชุดที่ 1 เรื่อง ประพจน์ นี้สำเร็จแล้ว นักเรียนจะมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถ

1. บอกข้อความที่เป็นประพจน์ได้ เมื่อกำหนดข้อความให้
2. หาค่าความจริงของประพจน์ที่กำหนดให้ได้

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 ประพจน์

คำชี้แจง 1) ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

1. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้เป็นประพจน์
  - ก. อย่าเดินลัดสนาม
  - ข. โทรได้ตามอำเภอใจ
  - ค. ทำไมมาโรงเรียนสาย
  - ง. เดือนกรกฎาคม มี 31 วัน
2. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้เป็นประพจน์
  - ก. ขอให้เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ
  - ข. 11 เป็นจำนวนเฉพาะ
  - ค. อย่างมาอยู่กับฉันได้ไหม
  - ง. $x^2 + x + 6$
3. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้ไม่เป็นประพจน์
  - ก. กรุณาอย่าเสียงดัง
  - ข. จำนวนตรรกยะทุกจำนวนเป็นจำนวนจริง
  - ค. 4 เป็นจำนวนคู่
  - ง. $\pi \in \{3, 4\}$
4. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้ไม่เป็นประพจน์
  - ก. $\sqrt{5}$ เป็นจำนวนเต็ม
  - ข. $4 + 9 = 13$
  - ค. $6 - 13x + 4x^3$
  - ง. 5×3 เป็นจำนวนคู่

5. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นจริง

- ก. 12 เป็นจำนวนเฉพาะ
- ข. -2 เป็นจำนวนเต็ม
- ค. เดือนมิถุนายน มี 31 วัน
- ง. $\pi \in \{4, 6\}$

6. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นจริง

- ก. 2 หาร 5 ลงตัว
- ข. 3 เป็นจำนวนคู่
- ค. 5 เป็นจำนวนเต็ม
- ง. -1 มากกว่า 0

7. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นเท็จ

- ก. ตัวประกอบทั้งหมดของ 9 มี 3 ตัว
- ข. 130 หารด้วย 5 ลงตัว
- ค. $6 \in \{1, 3, 5, 6, 8\}$
- ง. 9 เป็นจำนวนเฉพาะ

8. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นเท็จ

- ก. $13 + 26 \neq 39$
- ข. $24 + 17 > 40$
- ค. $19 - 12 < 25 - 14$
- ง. $-3 - 5 < 3 - 2$

9. ประโยค “ $29 + 12 \neq 20 + 18$ ” เป็นประพจน์หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นเท็จ
- ข. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นเท็จ
- ค. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นจริง
- ง. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคบอกเล่า มีค่าความจริงเป็นจริง

10. ประโยค “วันนี้เป็นวันอะไร” เป็นประพจน์หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. เป็นประพจน์ เพราะมีค่าความจริงเป็นจริง
- ข. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคบอกเล่า
- ค. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม
- ง. ไม่เป็นประพจน์ เพราะมีค่าความจริงเป็นเท็จ

ใบความรู้ที่ 1.1

เรื่อง ประพจน์

ประพจน์ (Propositions หรือ Statements)

ประพจน์ คือ ประโยคหรือข้อความที่เป็นจริง (True) หรือ เท็จ (False) อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ประโยคหรือข้อความที่มีลักษณะดังกล่าว จะอยู่ในรูปบอกเล่าหรือปฏิเสธก็ได้

ตัวอย่างประโยคหรือข้อความที่เป็นประพจน์

1. ประเทศไทยมี 46 จังหวัด	(เท็จ)
2. $17 + 6 > 20$	(จริง)
3. $30 + 45 = 75$	(จริง)
4. $160 + 8 \neq 180$	(จริง)
5. $\sqrt{5}$ เป็นจำนวนตรรกยะ	(เท็จ)
6. -3 เป็นจำนวนเต็ม	(จริง)
7. 0.876 เป็นจำนวนอตรรกยะ	(เท็จ)
8. $3 - 7 = 7 - 3$	(เท็จ)

ตัวอย่างประโยคหรือข้อความที่ไม่เป็นประพจน์

1. ช่วยปิดประตูด้วยค่ะ	(ขอร้อง)
2. ทั้งหมดแถวตรง	(คำสั่ง)
3. โอ้ น่าสงสารจัง	(คำรำพึง)
4. ไอศกรีมหวานไหม	(คำถาม)
5. อยากสอบได้คะแนนเยอะจังเลย	(ปรารถนา)
6. อู้ย! ตกใจหมดเลย	(อุทาน)
7. ได้โปรดเถอะ	(อ้อนวอน)
8. อย่าส่งเสียงดัง	(ห้าม)

พิจารณาประโยคหรือข้อความที่เป็นประพจน์

ประโยคหรือข้อความ	เป็นประพจน์หรือไม่	ค่าความจริง	เพราะเหตุใด
1. $13 + 7 > 8$	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
2. $x - 4 = 6$	ไม่เป็นประพจน์	-	หาค่าความจริงไม่ได้
3. เดือนกรกฎาคม มี 31 วัน	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
4. 19 น้อยกว่า 23	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
5. $\sqrt{8}$ เป็นจำนวนตรรกยะ	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
6. 1.37 เป็นจำนวนอตรรกยะ	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
7. ตัวประกอบทั้งหมดของ 6 มี 4 ตัว	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
8. $x + 3 > 10$	ไม่เป็นประพจน์	-	หาค่าความจริงไม่ได้
9. -4 มากกว่า 1	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
10. $2 \in \{1, 3, 5, 7\}$	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้

แบบฝึกทักษะที่ 1.1

เรื่อง ประพจน์

คำชี้แจง จากการที่นักเรียนได้ศึกษาเรื่องประพจน์ ให้นักเรียนพิจารณาประโยคต่อไปนี้ว่าเป็นประพจน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

ประโยคหรือข้อความ	เป็นประพจน์หรือไม่	ค่าความจริง	เพราะเหตุใด
1. $x + 9 = 15$			
2. 7 มากกว่า 5 อยู่เท่าไร			
3. -6 เป็นจำนวนเต็มลบ			
4. 7 มากกว่า 5			
5. 5 เป็นตัวประกอบของ 12			
6. $8 \in \{1, 3, 5, 7\}$			
7. $30 \times 2 \neq 70$			
8. $3.4\dot{5}7$ เป็นจำนวนอตรรกยะ			
9. ทำไมนอนตื่นสาย			
10. กรุณาเดินเบาๆ			

แบบทดสอบหลังเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 เรื่อง ประพจน์

คำชี้แจง 1) ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

1. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้เป็นประพจน์
  - ก. ขอให้เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ
  - ข. 11 เป็นจำนวนเฉพาะ
  - ค. อย่ามาอยู่กับฉันได้ไหม
  - ง. $x^2 + x + 6$
2. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้เป็นประพจน์
  - ก. อย่าเดินลัดสนาม
  - ข. โทรได้ตามอำเภอใจ
  - ค. ทำไมมาโรงเรียนสาย
  - ง. เดือนกรกฎาคม มี 31 วัน
3. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้ไม่เป็นประพจน์
  - ก. $\sqrt{5}$ เป็นจำนวนเต็ม
  - ข. $4 + 9 = 13$
  - ค. $6 - 13x + 4x^3$
  - ง. 5×3 เป็นจำนวนคู่
4. ประโยคหรือข้อความใดต่อไปนี้ไม่เป็นประพจน์
  - ก. กรุณาอย่าเสียงดัง
  - ข. จำนวนตรรกยะทุกจำนวนเป็นจำนวนจริง
  - ค. 4 เป็นจำนวนคู่
  - ง. $\pi \in \{3, 4\}$

5. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นจริง

- ก. 12 เป็นจำนวนเฉพาะ
- ข. -2 เป็นจำนวนเต็ม
- ค. เดือนมิถุนายน มี 31 วัน
- ง. $\pi \in \{4, 6\}$

6. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นจริง

- ก. 2หาร 5 ลงตัว
- ข. 3 เป็นจำนวนคู่
- ค. 5 เป็นจำนวนเต็ม
- ง. -1 มากกว่า 0

7. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นเท็จ

- ก. $13 + 26 \neq 39$
- ข. $24 + 17 > 40$
- ค. $19 - 12 < 25 - 14$
- ง. $-3 - 5 < 3 - 2$

8. ประพจน์ต่อไปนี้ ข้อใดมีค่าความจริงเป็นเท็จ

- ก. ตัวประกอบทั้งหมดของ 9 มี 3 ตัว
- ข. 130 หารด้วย 5 ลงตัว
- ค. $6 \in \{1, 3, 5, 6, 8\}$
- ง. 9 เป็นจำนวนเฉพาะ

9. ประโยค “วันนี้เป็นวันอะไร” เป็นประพจน์หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. เป็นประพจน์ เพราะมีค่าความจริงเป็นจริง
- ข. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคบอกเล่า
- ค. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม
- ง. ไม่เป็นประพจน์ เพราะมีค่าความจริงเป็นเท็จ

10. ประโยค “ $29 + 12 \neq 20 + 18$ ” เป็นประพจน์หรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นเท็จ
- ข. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นเท็จ
- ค. ไม่เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคคำถาม มีค่าความจริงเป็นจริง
- ง. เป็นประพจน์ เพราะเป็นประโยคบอกเล่า มีค่าความจริงเป็นจริง

บรรณานุกรม

- ทรงวิทย์ สุวรรณธาดา. (ม.ป.ป.). หนังสือเรียนเสริมมาตรฐานแม่ค คณิตศาสตร์เพิ่มเติม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- เลิศ สิทธิโกศล. (2554). Math Review คณิตศาสตร์ ม.4-6 เล่ม 1 (เพิ่มเติม). กรุงเทพฯ :
ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- เลิศ เหล่าวานิชย์. (2554). Hi-ED's Mathematics คณิตศาสตร์ ม.4-6 เล่ม 1 (รายวิชา
พื้นฐานและเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการ
วัดผลประเมินผล คณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี.
- _____. (2552). หนังสือเรียนรายวิชาเพิ่มเติมคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- _____. (2553). คู่มือครูรายวิชาเพิ่มเติมคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เล่ม 1. พิมพ์
ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- สมัย เหล่าวานิชย์ และพัชรพรณ เหล่าวานิชย์. (ม.ป.ป.). คณิตศาสตร์ ม.4 เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการ
เรียนรู้คณิตศาสตร์ พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 ประพจน์

- คำชี้แจง** 1) ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
 2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

	ก	ข	ค	ง
1				×
2		×		
3	×			
4			×	
5		×		
6			×	
7				×
8	×			
9				×
10			×	

เฉลยแบบฝึกทักษะที่ 1.1

เรื่อง ประพจน์

คำชี้แจง จากการศึกษาเรื่องประพจน์ ให้นักเรียนพิจารณาประโยคต่อไปนี้ว่าเป็นประพจน์หรือไม่ เพราะเหตุใด

ประโยคหรือข้อความ	เป็นประพจน์หรือไม่	ค่าความจริง	เพราะเหตุใด
1. $x + 9 = 15$	ไม่เป็นประพจน์	-	หาค่าความจริงไม่ได้
2. 7 มากกว่า 5 อยู่เท่าไร	ไม่เป็นประพจน์	-	หาค่าความจริงไม่ได้
3. -6 เป็นจำนวนเต็มลบ	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
4. 7 มากกว่า 5	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
5. 5 เป็นตัวประกอบของ 12	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
6. $8 \in \{1, 3, 5, 7\}$	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
7. $30 \times 2 \neq 70$	เป็นประพจน์	จริง	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
8. 3.457 เป็นจำนวนอตรรกยะ	เป็นประพจน์	เท็จ	เป็นประโยคบอกเล่า/ หาค่าความจริงได้
9. ทำไมนอนตื่นสาย	ไม่เป็นประพจน์	-	เป็นประโยคคำถาม/ หาค่าความจริงไม่ได้
10. กรุณาเดินเบาๆ	ไม่เป็นประพจน์	-	เป็นประโยคขอร้อง/ หาค่าความจริงไม่ได้

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 ประพจน์

- คำชี้แจง** 1) ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
 2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

	ก	ข	ค	ง
1		×		
2				×
3			×	
4	×			
5		×		
6			×	
7	×			
8				×
9			×	
10				×

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 ประพจน์

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....เลขที่.....

- คำชี้แจง** 1) ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 10 นาที
2) ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนที่ได้	
คะแนนเต็ม	

ตารางบันทึกผลคะแนน

แบบฝึกเสริมทักษะคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 ประพจน์

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....เลขที่.....

ครั้งที่	รายการ	บันทึกคะแนน			ระดับคุณภาพ			
		คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1	แบบทดสอบก่อนเรียน	10						
2	แบบฝึกทักษะ ที่ 1.1	10						
3	แบบทดสอบหลังเรียน	10						
รวมคะแนน		30						

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพดีมาก	ตั้งแต่ร้อยละ 90
ระดับคุณภาพดี	ตั้งแต่ร้อยละ 75 ต่ำกว่าร้อยละ 90
ระดับคุณภาพพอใช้	ตั้งแต่ร้อยละ 50 ต่ำกว่าร้อยละ 75
ระดับคุณภาพปรับปรุง	ต่ำกว่าร้อยละ 50